

Sytuacja kobiet niepełnosprawnych w Unii Europejskiej

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie sytuacji kobiet niepełnosprawnych w Unii Europejskiej (2006/2277(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Konwencję w sprawie praw osób niepełnosprawnych przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 13 grudnia 2006 r.,
 - uwzględniając Manifest kobiet niepełnosprawnych Europy przyjęty na Europejskim Forum Osób Niepełnosprawnych dnia 22 lutego 1997 r.,
 - uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,¹
 - uwzględniając fakt, że rok 2007 jest Europejskim rokiem równości szans dla wszystkich,
 - uwzględniając art. 13 Traktatu ustanawiającego Unię Europejskiej,
 - uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Równość szans dla osób niepełnosprawnych: europejski plan działania” (COM(2003)0650),
 - uwzględniając art. 45 regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (A6-0075/2007),
- A. mając na uwadze, że Konwencja ONZ w sprawie praw osób niepełnosprawnych (Konwencja) uznaje, że niepełnosprawne kobiety i dziewczęta są często bardziej narażone, w domu i poza nim, na przemoc, obrażenia lub zniewagi, zaniedbania lub niedbałe traktowanie, maltretowanie lub wykorzystywanie,
- B. mając na uwadze, że Konwencja podkreśla również potrzebę włączenia kwestii równouprawnienia płci do wszelkich działań zmierzających do zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego korzystania z praw człowieka i podstawowych wolności,
- C. mając na uwadze, że Konwencja uznaje prawo wszystkich niepełnosprawnych będących w odpowiednim wieku do zawarcia małżeństwa i założenia rodziny,
- D. mając na uwadze, że blisko 80% niepełnosprawnych kobiet pada ofiarą przemocy psychologicznej i fizycznej oraz że kobiety niepełnosprawne są bardziej narażone na przemoc seksualną niż pozostałe kobiety; mając na uwadze, że przemoc nie tylko jest

¹ Dz. U. C 364 z 18.12.2000, str. 1.

częstym zjawiskiem w życiu kobiet niepełnosprawnych, lecz nierzadko bywa wręcz przyczyną ich niepełnosprawności,

- E. mając na uwadze, że osoby niepełnosprawne stanowią zróżnicowaną grupę ludności i że działania mające je wspierać powinny uwzględniać zarówno to zróżnicowanie, jak i fakt, że niektóre grupy, takie jak kobiety niepełnosprawne, borykają się z dodatkowymi trudnościami oraz z dyskryminacją wieloraką,
- F. mając na uwadze, że według badań przeprowadzonych w państwach członkowskich to głównie matki niepełnosprawnych dzieci podejmują działania (w ośrodkach zdrowia, szkołach, organach administracji itd.) zmierzające do poszerzenia wiedzy o niepełnosprawności ich dzieci i do znalezienia najlepszych rozwiązań,
- G. mając na uwadze, że na ogół to kobiety zajmują się osobami niepełnosprawnymi i niesamodzielnymi, co w niektórych przypadkach oznacza, że wycofują się z rynku pracy, jeśli brak jest odpowiednich placówek opiekuńczych,
- H. mając na uwadze, że instytucje europejskie oraz władze krajowe i lokalne powinny zachęcać do działań na rzecz faktycznego i efektywnego równouprawnienia i że Europejski rok równych szans dla wszystkich (2007) powinien być dodatkowym impulsem dla tych działań,
- I. mając na uwadze, że niepełnosprawne kobiety są ofiarami dyskryminacji wielorakiej (z powodu płci biologicznej i kulturowej, rasy, niepełnosprawności i upośledzenia) i że są one bardziej narażone na ubóstwo i wykluczenie społeczne,
- J. mając na uwadze, że równe traktowanie kobiet niepełnosprawnych oraz matek niepełnosprawnych dzieci to podstawowe prawo człowieka, a zarazem obowiązek etyczny,

1. zwraca się do Komisji i państw członkowskich o zapewnienie likwidacji istniejących przeszkód i barier, w tym barier architektonicznych, aby stworzyć równość praw i szans udziału kobiet i dziewcząt w życiu rodzinnym, politycznym, kulturalnym, społecznym i zawodowym, zwłaszcza poprzez lepsze stosowanie wspólnotowego prawa antydyskryminacyjnego i prawa w zakresie równouprawnienia płci oraz poprzez lepsze wykorzystanie możliwości, jakie dają odpowiednie programy wspólnotowe i Europejski Fundusz Społeczny;

2. wzywa państwa członkowskie do uwzględnienia potrzeb osób niepełnosprawnych i szczególnych potrzeb kobiet we wszystkich działaniach na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, w szczególności w zakresie urbanistyki, kształcenia, zatrudnienia, polityki mieszkaniowej, transportu oraz służby zdrowia i opieki społecznej;
3. zwraca się do Komisji i państw członkowskich o przyjęcie i stosowanie środków niezbędnych do wspierania kobiet niepełnosprawnych w celu zwiększenia ich udziału w tych dziedzinach życia społecznego i zawodowego, w których ich obecność jest wciąż niewystarczająca;
4. wzywa władze krajowe i regionalne do wspierania i finansowania, przy pomocy odpowiednich środków, innowacyjnych działań i świadczeń zorientowanych na kwestie płci i niepełnosprawności, szczególnie w zakresie pomocy indywidualnej, mobilności, zdrowia, edukacji, szkolenia, szkolenia ustawicznego, zatrudnienia, samodzielnego życia i opieki społecznej;
5. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wprowadzenia skutecznego prawodawstwa i skutecznych działań skupiających się na kobietach i dzieciach, które zapewnią wykrywanie, dochodzenie, a w odpowiednich przypadkach ściganie przypadków wyzyskiwania, przemocy i wykorzystywania seksualnego osób niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania i poza nim; sugeruje w związku z tym, że należy zwrócić szczególną uwagę na kobiety, którym niepełnosprawność uniemożliwia występowanie we własnej sprawie, a także opracować środki prewencyjne w celu zniesienia różnic w kwestii prawa kobiet do własnego ciała i seksualności bez względu na ewentualną niepełnosprawność;
6. ubolewa z powodu faktu, że kobiety niepełnosprawne są trzykrotnie bardziej narażone na przemoc niż kobiety pełnosprawne, i wnosi w związku z tym o stosowanie programu Daphne do zwalczania również tego rodzaju przemocy;
7. zauważa, że od najmłodszych lat należy aktywnie zwalczać segregację osób niepełnosprawnych;
8. wzywa Komisję i państwa członkowskie do propagowania projektów pilotażowych i sprawdzonych procedur w zakresie placówek umożliwiających

integrację niepełnosprawnych już w przedszkolu, następnie szkole i ośrodkach szkoleniowych, a także w życiu zawodowym;

9. podkreśla, że Unia Europejska powinna podjąć wszelkie możliwe działania, w tym legislacyjne, w celu odbiurokratyzowania systemu pomocy oraz zwiększenia środków dla kobiet i dzieci niepełnosprawnych;
10. wzywa państwa członkowskie do zajęcia się problemem braku odpowiedniej opieki zdrowotnej dla kobiet niepełnosprawnych poprzez zapewnienie specjalistycznego personelu medycznego i odpowiedniej infrastruktury;
11. wzywa Komisję do zbadania, we współpracy z odpowiednimi władzami krajowymi, szczególnych problemów dotyczących zdrowia i opieki medycznej, jakie napotykają kobiety niepełnosprawne, ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki i informowania;
12. uważa, że istnieje związek między niepełnosprawnością a osiąganym minimalnym poziomem wykształcenia, co wyraża się później we wskaźnikach aktywności zawodowej;
13. wyraża zaniepokojenie faktem, że poziom wykształcenia kobiet niepełnosprawnych jako grupy społecznej należy do najniższych, co powoduje, że mają one duże trudności z uzyskaniem dostępu do rynku pracy, utrzymania się na nim i awansu; podkreśla, że osoby niepełnosprawne powinny mieć takie same możliwości studiowania oraz prawo dostępu do rynku pracy, aby mogły uzyskać samodzielność; uważa, że należy zachęcać niepełnosprawne kobiety i dziewczęta do kontynuowania studiów i do aktywności zawodowej odpowiadającej ich zdolnościom i zainteresowaniom, a nie ich niedostatkom;
14. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by sprzyjały stosowaniu zasady powszechnego dostępu do otoczenia społecznego, dóbr i usług, aby niepełnosprawne kobiety mogły cieszyć się jak największą samodzielnością;
15. wzywa Komisję i państwa członkowskie do przyjęcia odpowiednich środków w celu eliminacji przepaści cyfrowej wynikającej z płci, aby kobiety niepełnosprawne miały dostęp do technologii informacyjnych i komunikacyjnych i mogły z nich korzystać na równi z mężczyznami,

zważywszy, że technologie te są często podstawowym narzędziem integracji osób niepełnosprawnych;

16. uważa, że w celu poprawy dostępu do rynku pracy, lepszej aktywizacji i rozwoju umiejętności osób niepełnosprawnych należy wykorzystywać wszelkie środki zachęcające, w tym ulgi podatkowe, by pracodawcy chętniej zatrudniali osoby niepełnosprawne, a czas pracy był bardziej dopasowany do potrzeb rodziców wychowujących dzieci niepełnosprawne;
17. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by w ramach wysiłków na rzecz zwiększania zatrudnienia wśród kobiet niepełnosprawnych zapobiegały dyskryminacji ze strony pracodawców przy zatrudnianiu kobiet niepełnosprawnych;
18. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wprowadzenia pojęcia „elastyczności” w sprawach związanych z niepełnosprawnością, a tym samym do uznania faktu, że każda osoba niepełnosprawna ma inne potrzeby, aby w społeczności obywatelskiej opartej na różnorodności możliwe było dopasowanie pomocy do każdego indywidualnego przypadku;
19. jest zdania, że celem wprowadzanych środków powinna być większa integracja;
20. przypomina, że w większości przypadków opiekę nad osobami niepełnosprawnymi biorą na siebie kobiety i że w związku z tym niezbędne jest opracowanie środków podnoszących świadomość społeczną, aby mężczyźni również podejmowali się tego zadania;
21. zwraca się do Komisji i państw członkowskich o dołożenie starań, by za opiekę nad niepełnosprawnymi i ich udział w życiu społecznym odpowiadało całe społeczeństwo, a nie tylko ich rodziny, oraz o uwzględnienie przy opracowywaniu polityki szczególnego oddania kobiet opiekujących się niepełnosprawnymi oraz sytuacji osób, często członków rodzin, które biorą na siebie odpowiedzialność za niepełnosprawnych; uważa za rzecz istotną podkreślenie faktu, że zadanie to wykonują głównie kobiety, a zatem to kobiet, zarówno wykonujących tę pracę w zamian za wynagrodzenie, jak i nieodpłatnie jako członkowie rodzin, szczególnie dotykają cięcia w publicznych programach opieki;

22. wzywa Komisję i państwa członkowskie do opracowania niezbędnych środków wspierających wysiłki rodzin i organizacji, które pomagają osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom;
23. uważa za konieczne wprowadzenie różnego rodzaju środków wsparcia, aby osoby niepełnosprawne i ich rodziny mogły prowadzić normalne życie w takich samych warunkach, jak osoby sprawne i ich rodziny, a także środków wsparcia dla osób (najczęściej członków rodziny), które biorą na siebie opiekę społeczną nad osobami niepełnosprawnymi i utrzymują je finansowo, często poświęcając im cały swój czas, co prowadzi do izolacji i w wielu przypadkach wymaga wsparcia na różnych płaszczyznach; zauważa, że obecnie osobami tymi są głównie kobiety, wykonujące te obowiązki w zamian za wynagrodzenie lub nieodpłatnie; za rzecz oczywistą uważa, że zadanie to nie jest zarezerwowane dla żadnej z płci i że trzeba czynnie zwalczać pogląd, zgodnie z którym należy ono do obowiązków kobiet;
24. proponuje, by państwa członkowskie zharmonizowały przepisy dotyczące parkingów dla osób niepełnosprawnych i rozważyły możliwość obniżenia opłat za przejazd dla osób im towarzyszących;
25. jest zdania, że jednym z głównych celów Unii Europejskiej powinna być poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz ich pełna integracja społeczna;
26. podkreśla potrzebę większego eksponowania i poprawy medialnego wizerunku kobiet niepełnosprawnych, co pozwoli szerokim kręgom społecznym lepiej poznać ich codzienne życie, a im samym da możliwość wypowiedzenia się i uczestniczenia w życiu społecznym i politycznym;
27. podkreśla, że państwa członkowskie powinny uznać podstawowe prawo kobiet niepełnosprawnych do własnej seksualności i do zakładania rodziny;
28. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wprowadzenia prawodawstwa zapewniającego niepełnosprawnym kobietom i mężczyznom samodzielne życie, a tym samym do uznania, że jest to podstawowe prawo, którego należy przestrzegać;
29. wzywa Komisję i państwa członkowskie do stworzenia niepełnosprawnym dzieciom, młodzieży i dorosłym warunków umożliwiających niezależność

i kierowanie własnym losem, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień równouprawnienia kobiet i mężczyzn;

30. uznaje, że niepełnosprawne kobiety są dyskryminowane nawet w zakresie dostępu do istniejących usług umożliwiających samodzielne życie oraz do opieki zdrowotnej;
31. podkreśla znaczenie wychowania chłopców i dziewcząt dla tworzenia społeczeństwa przyszłości oraz konieczność takiego kierowania wychowaniem, aby niepełnosprawność nie była przeszkodą w udziale w życiu społecznym na zasadzie równych szans i praw, w celu stworzenia atmosfery współpracy, integracji i uwrażliwienia młodzieży szkolnej na niepełnosprawność, co jest niezbędnym narzędziem urzeczywistnienia tych postulatów;
32. podkreśla znaczenie organizacji pozarządowych pracujących z kobietami niepełnosprawnymi oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie do wspierania tych organizacji;
33. podkreśla konieczność zbierania najnowszych danych na temat niepełnosprawności w podziale na płeć oraz prowadzenia badań z wykorzystaniem wskaźników równouprawnienia płci, aby poznać prawdziwą sytuację niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt;
34. zauważa konieczność zapewnienia ochrony zdrowia reprodukcyjnego kobiet niepełnosprawnych z uwzględnieniem takich zagadnień, jak planowanie rodziny, opieka zdrowotna i informacje o macierzyństwie, aby kobiety te mogły zawierać związki dające im równe prawa, oparte na zasadzie odpowiedzialności i przynoszące satysfakcję;
35. stwierdza, że polityka UE powinna bardziej pobudzać organizacje pracodawców, związki zawodowe i organizacje pozarządowe do skuteczniejszego wypracowania metod pomocy osobom niepełnosprawnym;
36. wzywa Komisję do ułatwiania tworzenia sieci kobiet niepełnosprawnych w całej UE i w krajach kandydujących, która pozwoli na wymianę najlepszych praktyk, rozwijanie możliwości i wzmocnienie ich pozycji;
37. podkreśla, że kobiety niepełnosprawne powinny mieć swobodny dostęp do nowych mediów audiowizualnych;

38. przypomina Komisji, że pogłębiona znajomość tematu i „społecznego modelu niepełnosprawności”, który skupia się na barierach społecznych, w przeciwieństwie do „medycznego modelu niepełnosprawności”, który zajmuje się tylko medycznymi aspektami niepełnosprawności, jest właściwą podstawą do poszukiwania rozwiązań, opracowywania usług i wsparcia, przygotowywania polityki, przeznaczania środków i mierzenia wpływu polityki na sytuację osób niepełnosprawnych;
39. przypomina państwom członkowskim o podstawowym znaczeniu ich współpracy dla dokonywania postępów i poprawy sytuacji wszystkich niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt, bez względu na typ niepełnosprawności;
40. wzywa państwa członkowskie do wspierania inicjatyw obywatelskich mających na celu pomoc osobom niepełnosprawnym;
41. przypomina o ważnej roli partnerów społecznych, przedsiębiorstw i społeczeństwa obywatelskiego, szczególnie organizacji kobiet niepełnosprawnych oraz rodziców niepełnosprawnych dzieci, we wspieraniu i promowaniu równych szans i jednakowego dostępu osób niepełnosprawnych do zatrudnienia i kształcenia ustawicznego z należyтым uwzględnieniem ich szczególnych potrzeb;
42. wyraża uznanie dla pracy stowarzyszeń rodziców, zakładanych i prowadzonych zwykle przez matki dzieci niepełnosprawnych, które poprzez swe organizacje i strony internetowe zbierają informacje (o specjalistycznych centrach medycznych, przepisach dotyczących edukacji i opieki społecznej itd.), co pozwala pomagać innym rodzicom i zwracać uwagę władz publicznych;
43. wzywa państwa członkowskie do informowania Parlamentu Europejskiego i Komisji o sytuacji niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt na podstawie sprawozdań krajowych oraz o środkach zastosowanych w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z Konwencji ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet;
44. jest zdania, że niepełnosprawność należy traktować jako zjawisko naturalne, będące częścią codziennego życia, a nie jako element anormalny, ponieważ

w społeczeństwie zawsze będą osoby niepełnosprawne, a zatem niepełnosprawność zawsze będzie jego nieodłącznym elementem;

45. uważa, że należy wspierać rozwój i wykorzystywanie dostępnych technologii i środków pozwalających na eliminację elementów otoczenia nieprzyjaznego dla osób niepełnosprawnych; jest zdania, że rozwój ten powinien bazować na fakcie, że kobiety i mężczyźni mają różne potrzeby;
46. wzywa Komisję i państwa członkowskie do tworzenia jednakowych warunków życia dla osób niepełnosprawnych: dziewcząt i chłopców, kobiet i mężczyzn;
47. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządowi i parlamentowi państw członkowskich, Radzie Europy oraz sekretarzowi generalnemu ONZ.